

TÜRK KONSEYİ (KENEŞİ) TÜRK ÜNİVERSİTELER BİRLİĞİ VE TÜRK ÜNİVERSİTELER BİRLİĞİ I. GENEL KURULU

Osman MERT*

Özet

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Keneşi); Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye tarafından 3 Ekim 2009'da Nahçıvan Anlaşması'yla kurulmuştur. Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı iş birliğini teşvik etmek amacı ile uluslararası bir örgüt olarak kurulan Türk Keneşi, Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın amaçları ve ilkelerinin yanı sıra uluslararası hukukun evrensel normlarını benimseyen bir kuruluştur.

1992'den 2014'e kadar gerçekleştirilen Devlet Başkanları Zirvelerinde ekonomi, dış politika ve güvenlik, toplumsal ve insani ilişkiler, kültür gibi konuların yanında eğitimle ilgili de birtakım kararlar alınmıştır. Eğitimle ilgili şu ana kadar alınan kararlardan biri de Türk Üniversiteler Birliğinin kurulmasıdır. 23 Ağustos 2012 tarihinde Bişkek'te gerçekleştirilen Türk Konseyi İkinci Devlet Başkanları Zirvesi'nde ve 10 Ağustos 2012 tarihinde Çolpan-Ata'da yapılan Türk Keneşi Eğitim Bakanları toplantısında alınan kararlar çerçevesinde şekillenen Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği, Türk Keneşi üyesi ülkelerden 15 üniversite tarafından kurulmuştur.

Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Hazırlık Toplantısı'ndan bu yana Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği İkinci Toplantısı, Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Mevlana Değişim Programı Çalıştayı, Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Bologna Süreci Çalıştayı ve Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği I. Genel Kurulu olmak üzere dört adet faaliyet gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk Keneşi, Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği.

THE FIRST GENERAL COMMITTEE OF THE TURKISH COUNCIL UNION OF THE TURKISH UNIVERSITIES AND THE UNION OF TURKISH UNIVERSITIES

Abstract

Cooperation Council of Turkish Speaking Countries was founded by Azerbaijan, Kazakistan, Kirghizstan and Turkey on October 3 2009 with Nakhchivan Treaty. Turkish Council, founded as an international organization with the aim of encouraging cooperation inclusively among the countries speaking Turkish Language, besides the aims and principles of Treaty of United Nations, is a foundation that adopt the universal rules of international law.

In Presidential Summits held from 1992 and 2014 some decisions related to education have taken apart from subjects like economy, foreign policy and security, social and human relations, culture. One of the decisions taken about education is to found The Union of Turkish Universities. Formed in the framework of the decisions taken in Turkish Council Second President Summit held on August 23 2012 in Bishkek and in the meeting Turkish Council's Ministries of Education held on August 10 2012 in Çolpan Ata,

* Doç. Dr.; Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, omert@atauni.edu.tr.

Turkish Council Union of the Turkish Universities, was founded by the 15 universities which are members of Turkish Council.

Since The Preparation Meeting of Turkish Council Union of the Turkish Universities, Turkish Council have realised 4 activities; Turkish Council Union of the Turkish Universities Second Meeting, Turkish Council Union of the Turkish Universities Mevlana Change Program Workshop, Turkish Council Union of the Turkish Universities the Workshop of Bologna Period and The First General Committee of The Turkish Council Union of The Turkish Universities.

Keywords: Turkish Council, Turkish Council Union of Turkish Universities.

Ø. Giriş:

Küreselleşmenin olumsuzluklarının bütün boyutlarıyla yaşandığı günümüzde özellikle bölgemizdeki ülkelerin tek başlarına ayakta kalması, kültürlerini, sosyal değerlerini koruyabilmesi ve gelecek nesillere aktarabilmesi gün geçtikçe daha da zorlaşmaktadır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından ve Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını ilan etmelerinden sonra, özellikle de günümüzde bölgemizde ve dünyada yaşanan gelişmeler pek çok alanda iş birliği yapmayı, birlikte hareket etmeyi Türk soylu halkların tercihi olmaktan çıkarmış; âdeta zorunluluk hâline getirmiştir.

1990 sonrası kardeş Türk Cumhuriyetlerinin birer birer bağımsızlıklarını ilan etmeleriyle Türk boy ve topluluklarının önünde farklı fırsatların sunulduğu yeni bir alan açılmıştır. 1990'dan bu yana Türk dünyasıyla ilgili kültürel ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi yolunda TURKPA (Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi), TÜRKSOY, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, Türk İş Konseyi, Türk Akademisi, Türk Kültür ve Mirası Vakfı gibi kurum ve kuruluşlar oluşturulmuş; bazı Türk Cumhuriyetleriyle de stratejik iş birliği anlaşmaları imzalanmıştır.

Yaklaşık bin yıldır farklı coğrafyalarda yaşıyor olsalar da Türk halklarının tarihî, dinî, kültürel kodları aynıdır. Yani birlikte hareket edebilmek, pek çok konuda ortak politikalar geliştirebilmek için Türk halklarının Avrupa Birliği ülkelerinin bile sahip olmadığı seviyede ortak bir zemini vardır. Geçen zaman içinde bazı ortak özelliklerin üzeri küllenmiş olsa da artık ortak eğitim politikalarıyla bu özelliklerin tekrar farkına varma zamanı çoktan gelmiştir.

Ulu Önder Atatürk'ün de Sovyetler Birliğiyle ilgili söylediği meşhur sözünde belirttiği gibi:

“Dil bir köprüdür... İnanç bir köprüdür... Tarih bir köprüdür. Dolayısıyla köklerimize inmeli ve farklı olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz...” (Alyılmaz, 2000, s. 17).

Gelinen noktada insanımızı, kültürümüzü merkeze alan politikalar geliştirip projeler üretmemiz; somut, uygulanabilir, sürdürülebilir adımlar atmamız; ülkelerimiz ve halklarımız arasında karşılıklı güven, kardeşlik ve eşitlik temellerine dayalı çok yönlü ilişkiler geliştirmemiz gerekmektedir. Şu ana kadar Türk Devlet ve Toplulukları Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Kurultayları gibi pek çok ortak faaliyet yapılmış, ancak alınan kararlar tavsiye niteliğinde olduğundan bunlara dair somut adımlar genellikle atılamamış ve 1991’den bu yana geçen süre farklı alanlarda iş birliklerinin geliştirilmesi hususunda yeterince değerlendirilememiştir.

Türk Cumhuriyetlerinin **ilk on yılı** sosyal, kültürel, dinî, siyasi, askerî, ekonomik... alanlarda “**kuruluş**”, “**derlenme**”, “**toparlanma**” ve “**yapılanma**” çalışmalarıyla; **ikinci on yılı** ise, “**değişme**”, “**gelişme**”, “**modernleşme**” ve “**dünya ülkeleriyle entegrasyon**” ile geçmiştir (Alyılmaz, 2011, s. 9).

Türk olmalarına rağmen kendilerine bir türlü “**Türk**” diyemeyen; Kırgız, Kazak, Özbek, Türkmen, Azeri ... gibi boy adlarını siyasi bir kimlik olarak kullanmayı tercih eden; ülkelerini de “**Türk Dili Konuşan Ülkeler**” diye nitelendiren Türk Cumhuriyetleri’nin yöneticilerinin ve halklarının mikromilliyetçi tavrı hem kendi ülkelerinde kimlik, kültür ve nüfus problemlerine yol açmış hem Türk dünyasında arzu edilen birlikteliğin sağlanmasına engel olmuş hem de uluslararası güçlerin bu bölgelerdeki emellerini gerçekleştirmelerine zemin hazırlamıştır (Alyılmaz, 2012, s. 59).

1. Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi¹:

Türk Cumhuriyetlerinde yaşayan Türk boy ve toplulukları aralarındaki kan bağının / kardeşliğin ve ortak kültürel değerlerin de etkisiyle birbirleriyle kısa sürede iletişime geçmişlerdir. Türkiye Cumhuriyeti’nin önderliğinde oluşturulan bazı kurum ve kuruluşlara üye olan Türk Cumhuriyetlerinin devlet başkanları ve üst düzey bürokratları da **Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi** adı verilen toplantılara katılmışlardır. Ortak duygu, düşünce ve hedeflerin bir araya getirdiği Türk Cumhuriyetleri’nin ilk yıllarda (tecrübeli devlet başkanlarının da yönlendirmeleriyle) pek çok alanda (eğitim, kültür, turizm, enerji, güvenlik vd.) iş birliğine

¹1. numaralı başlık ve alt başlıklarına ait bilgiler, Konsey’in sayfasından ve Nahçıvan Anlaşması’ndan alınmıştır. bk. http://www.turkkon.org/tr-TR/genel_bilgi_/1/10; http://www.turkkon.org/Assets/dokuman/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf.

gittikleri bilinmektedir. Ancak geride kalan sürede bu ilişkiler hiçbir zaman istenilen seviyeye ulaş(a)mamıştır (Alyılmaz, 2012, s. 59).

Türk devlet ve topluluklarının aralarındaki ilişkilerin gün geçtikçe zayıfladığının farkına varan Türk dünyasının yöneticileri, mevcut durumun iyileştirilmesi ve sorunların çözümlenmesi için 2-3 Ekim 2009 tarihlerinde **Nahçıvan**'da "**Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları IX. Zirvesi**"nde bir araya gelmişlerdir (Alyılmaz, 2012, s. 59).

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde Nahçıvan'da gerçekleştirilen zirveye Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Kurmanbek Bakiyev katılmışlardır. Özbekistan'ın katılmadığı Zirve'de Türkmenistan ise Cumhurbaşkanı Yardımcısı düzeyinde temsil edilmiştir. Söz konusu zirve sırasında, **Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi** kurulmasına dair **Nahçıvan Anlaşması** Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından imzalanmıştır. Türkiye, Kazakistan ve Azerbaycan tarafından onaylanan Nahçıvan Anlaşması 17 Kasım 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkmenistan ise Anlaşma'ya taraf olmamıştır (<http://turkkon.org>, 12.10.2012; Alyılmaz, 2012, s. 59). Nahçıvan Anlaşması'nın 3. maddesine göre Türk Konseyinin ana organlarını Devlet Başkanları Konseyi, Dışişleri Bakanları Konseyi, Kıdemli Memurlar Komitesi, Aksakallar Konseyi ve Sekreteryaya teşkil etmektedir.

Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı iş birliğini teşvik etmek amacı ile uluslararası bir örgüt olarak kurulan Türk Keneşi, Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın amaçları ve ilkelerinin yanı sıra uluslararası hukukun diğer evrensel olarak tanınan ilkelerini benimsemiştir. Barış ve güvenliğin korunması ile iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesine ilişkin uluslararası normlar, Türk Konseyi çatısı altında yürütülecek iş birliğinin zeminini oluşturmaktadır.

1.1. Türk Keneşinin Amaçları:

Nahçıvan Anlaşması'nın giriş bölümünde Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit eden üye devletler, Türk Konseyinin temel amacını, Türk Dili konuşan devletler arasında kapsamlı iş birliğini derinleştirmek, bölgesel ve küresel barış ile istikrara katkıda bulunmak olarak tanımlamışlardır. Demokrasi, insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğü ve iyi yönetim gibi temel ilkelere bağlılıklarını ifade eden üye devletler, iş birliğinin

ortak tarih, kültür, kimlik ve dil birliğinden kaynaklanan özel dayanışma temelinde inşa edileceğini de vurgulamışlardır.

Örgütün, Nahçıvan Anlaşması'nın 2. maddesinde ortaya konulan temel amaç ve görevleri ise şunlardır:

- Taraflar arasında karşılıklı güvenin, dostluk ve iyi komşuluğun güçlendirilmesi,
- Bölgede ve dünya genelinde barışın sağlanması, güvenlik ve emniyetin güçlendirilmesi,
- Uluslararası örgütler ve uluslararası forumlar çerçevesindekiler de dâhil olmak üzere, ortak çıkarların söz konusu olduğu dış politika meselelerinde ortak tutum belirlemeye çalışılması,
- Uluslararası terörizm ve ayrılıkçılık, aşırı akımlar, insan kaçakçılığı, yasa dışı uyuşturucu ticareti ile narkotik ve psikotropik maddelerle uluslararası mücadelede eş güdümün sağlanması,
- Siyasi, ticari ve ekonomik konular ile kanunu uygulama, çevre, kültür, bilimsel teknik, askerî teknik, eğitim, enerji, ulaştırma, kredi ve finans alanları ve ortak çıkarları ilgilendiren diğer alanlardaki etkin bölgesel ve ikili iş birliğinin teşvik edilmesi,
- Ticaret ve yatırım açısından elverişli koşulların yaratılması, gümrük ve mallar ile hizmetlerin ve sermayenin dolaşımına imkân sağlayan düzenlemelerin basitleştirilmesi ve mali sistem ve bankacılık işlemlerinin kolaylaştırılması,
- Tarafların halklarının yaşam koşullarının hızla iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla, eşit ortaklığa dayalı müşterek icraatlarla bölgede kapsamlı ve dengeli bir ekonomik büyüme, sosyal ve kültürel gelişimin sağlanması,
- Uluslararası hukuk tarafından umumiyetle tanınan ilke ve normlara uygun olarak, hukukun üstünlüğü, iyi yönetim, insan hakları ve temel özgürlüklerin güvence altına alınması,
- Bilim ve teknoloji, eğitim, sağlık, kültür, spor ve turizm alanlarında etkileşimin genişletilmesi,
- Türk halklarının sahip oldukları zengin kültür ve tarihî mirasın değerlendirilmesi, kitlelere tanıtılması ve yayılmasında Tarafların basın ve iletişim araçları arasındaki etkileşimin özendirilmesi,
- Karşılıklı hukuki yardımlaşmanın ve hukukun muhtelif alanlardaki iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla hukuki bilgi değişimi hususlarının ele alınmasıdır.

1.2. Türk Keneşinin İş Birliği Alanları²:

Türk Konseyi, benimsediği çalışma ilkeleri doğrultusunda, üye ülkeler arasında pek çok alanda mevcut olan ikili iş birliğini, kapsamlı iş birliği çerçevesinde çok taraflı hâle dönüştürmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede siyasi alanda; ekonomik konularda; gümrük ve

² Konuyla ilgili bilgiler Konsey'in ilgili sayfasından alınmıştır. bk. http://www.turkkon.org/tr-TR/isbirligi_alanlari/3/33.

ulaştırmada; kültür, eēitim ve bilim konularında; turizm alanında; diaspora ve uluslararası konularda iş birliēinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Söz konusu alanlarda iş birlikleri geliştirilirken önce iş birliēinin önündeki mevcut ya da muhtemel engeller tespit edilmekte; daha sonra söz konusu engellerin bertaraf edilebilmesi için girişimlerde bulunulmakta; iş birliēinin ilerletilmesi için gerekli adımlar atılmakta ve beraberinde ilave iş birliēi alanları açılmaktadır.

2. Türkçe Konuşan lkeler Devlet Başkanları Zirvelerinde “Eēitim”le İlgili Alınan Kararlar:

• Türkçe Konuşan lkeler Devlet Başkanları Zirve Bildirisi (18-19 Ekim 1994, İstanbul):

1. Devlet Başkanları, Ankara Zirvesinden bu yana aralarındaki ikili ve çok taraflı ilişkilerin siyasi, eēitimsel, kültürel, ekonomik ve diēer alanlarda tatminkr bir Şekilde geliřtiēini kaydetmişler ve bunların daha da güçlendirilmesi hususunda siyasi iradelerini teyit etmiřlerdir³.

12. Devlet Başkanları, Eēitim Bakanlıkları ve niversiteleri arasında başlatılan iş birliēi çabalarının daha da geliştirilmesinin teşviki hususunda görüş birliēine varmışlardır. Bu erevede, Eēitim Bakanları arasında yapılan düzenli toplantıları ve niversiteler arasındaki iş birliēinin kurumsallaştırılması çalışmalarını desteklediklerini ifade etmişlerdir.

13. Devlet Başkanları, karşılıklı olarak ērencilere saēladıkları burs imkânlarının ülkelerin kalkınma sürecine katkıda bulunacaēına ve bu ērencilerin ülkeleri arasında güçlü iş birliēi köprüleri oluşturacaklarına olan inançlarını vurgulamışlar ve burslu ērenci deēiřimi programlarının geliştirilerek devam ettirilmesinin yararını belirtmişlerdir.

• Türkçe Konuşan lkeler Devlet Başkanları Zirve Bildirisi (28 Aēustos 1995

Taşkent):

3. lkeleri arasında bilim, kültür ve eēitim saharındaki iş birliēinden duydukları derin memnuniyeti dile getiren Devlet Başkanları, bu ilişkilerin daha da geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ile Türk haklarının büyük kültürel-tarihî mirasının yaygınlaştırılması görüşünde olduklarını belirtmişlerdir...

³ Maddeler numaralarıyla birlikte alınmıştır.

- **Türkçe Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları V. Zirve Bildirisi (9 Haziran 1998**

Astana):

13. Devlet Başkanları, Orta Asya devletleri tarafından yürütülmekte olan eğitim sisteminin köklü reformu ile ilgili gayretlerin önemini vurgulayarak, söz konusu reformları desteklediklerini ve bu alandaki tecrübe değişimini teşvik ettiklerini ifade etmişlerdir.

- **Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi Bildirisi (8 Nisan 2000,**

Bakü):

3. Devlet Başkanları, VI. Zirve'nin Bakü'de "Kitab-ı Dede Korkut" Destanı'nın 1300. yıldönümünün kutlandığı bir dönemde yapıldığına işaret etmişler; bilim, kültür, eğitim, bilgi değişimi alanlarındaki iş birliğinden duydukları memnuniyeti belirtmişler, ülkeleri arasında bu alanlardaki ilişkilerin geliştirilmesinden ve pekiştirilmesinden yana olduklarını ifade etmişler, Türkçe konuşan ülke halklarının ortak tarih ve kültürü ile ilgili olan ve dünya çapında önemi haiz bulunan yıldönümlerinin kutlanmasına dair ortak programların hazırlanması ve bunların gerçekleştirilmesi konusunda TÜRKSOY Teşkilatının etkinliğinin artırılması gerektiği hususunda dikkat çekmişlerdir.

9. Devlet Başkanları, bilim, kültür, güzel sanatlar, edebiyat, eğitim, sağlık, basın, radyo, sinema ve televizyon, turizm, spor ve diğer alanlarda ilişkilerin derinleştirilmesinin ve tecrübe değişiminin geliştirilmesinin önemini vurgulamışlardır.

- **Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi İstanbul Bildirisi (26-27**

Nisan 2001, İstanbul):

6. Devlet Başkanları, Türk Dili Konuşan Ülkelerin halkları arasındaki dostluğu daha da pekiştirmek amacıyla eğitim alanında daha yakın bir iş birliğinin teşvik edilmesinin önemini vurgulamışlardır.

- **Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları 8. Doruk Toplantısı Antalya**

Bildirisi (17 Kasım 2006, Antalya):

14. Türk Dili konuşan halklar arasındaki dostluğu daha da pekiştirmek, birbirlerine daha yakın kuşaklar yetiştirmek ve nitelikli kadrolar oluşturmak amacıyla eğitim alanındaki iş birliğinin önemini bir kez daha vurgulamışlardır.

15. XX. yüzyılda toplumsal ve ekonomik kalkınmanın temelinde bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin bulunduğu inancıyla, bilimsel kuruluşlar ve bilim adamları arasındaki ilişkileri ve bu alandaki somut tasarıları desteklediklerini belirtmişlerdir.

• **Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları 10. Zirve Toplantısının Bildirisi (16 Eylül 2010, İstanbul):**

31. Türk Akademisinin çalışmalarını desteklemek amacıyla üniversiteler arası bir birlik kurulmasını ve bu kapsamda üniversiteler arasında ortak öğretimi de kapsayacak iş birliği modellerini teşvik edeceklerini beyan etmişlerdir.

• **Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi I. Zirvesi Bildirisi (21 Ekim 2011, Almatı):**

32. Türk Üniversiteler Arası Birliği kurma girişimini, bu tarz projelerin bilimsel kuruluşlar, eğitim kurumları ve bilim insanları arasındaki ilişkileri daha da geliştirdiğini ve ayrıca üniversite öğrencilerine zenginleştirici deneyimler sunduklarını not etmek suretiyle memnuniyetle karşılamışlardır.

• **Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi Üçüncü Zirve Bildirisi (16 Ağustos 2013, Gebele):**

Türk Akademisinin Kuruluşuna Dair Anlaşma'nın onay süreçlerinin ivedilikle tamamlanmasının önemine işaret etmişlerdir.

b) 16 Kasım 2012 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Terminoloji Komitesi'nin ilk toplantısını ve toplantıda özellikle ortak bir terminoloji oluşturulması, bilimsel amaçlarla kullanılmak üzere terim sözlükleri ile ortak bir alfabe hazırlanması ve ortak terimlerin kullanılması yönünde alınan kararları takdir etmişlerdir.

c) Türk tarihi ve edebiyatı üzerine ortak ders kitaplarını da içeren, eğitim alanında geliştirilmiş iş birliği gündemini ilerletmek için gerekli adımların atılmasının önemini ifade etmişler ve birbirlerinin dillerinin eğitim kurumlarında seçmeli ders olarak okutulmasını desteklemişlerdir.

d) İstanbul ve Bişkek'te düzenlenen Türk Üniversitelerarası Birliği'nin kurucu toplantılarını memnuniyetle karşılamış ve Birliğin hedeflerinin gerçekleştirilmesi için tedbirler alınması hususunda ilgili Bakanlıkları ve devlet kurumlarını görevlendirmişlerdir.

• **Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Koneyi Dördüncü Zirvesi Bildirisi (5 Haziran 2014, Bodrum):**

33. Türk tarihi ve edebiyatı üzerine ortak ders kitapları hazırlanması dâhil olmak üzere, eğitim alanında geliştirilmiş iş birliği gündemini ilerletmek için gerekli adımların atılmasının önemini dile getirdiklerini ve eğitim kurullarında birbirlerinin dillerini seçmeli ders olarak öğretmeyi teşvik ettiklerini;

34. “Türk Üniversiteler Birliği Kurulması ve Yüksek Eğitim Alanının Kurulmasına Dair Yönergenin”, İkinci Eğitim Bakanları Toplantısı sırasında onaylanmasından memnuniyet duyduklarını ve Birliğin tam olarak faaliyete geçebilmesi için teknik toplantıların devam ettirilmesi için teşvik ettiklerini ve ilgili Bakanlıkları ve kurumları bu yönde gerekli tedbirleri almaları için talimatlandırdıklarını;

35. Türk Üniversiteler Birliği İlk Genel Kurulunun Dönem Başkanı olan Atatürk Üniversitesi tarafından Ekim 2014 tarihinde düzenlenmesini desteklediklerini;

36. “Ortak Eğitim Televizyonu” kurulması amacıyla yürütülen çalışmaların devam ettirilmesi talimatını verdiklerini;

Zirvelerin adları ve eğitimle ilgili içerikleri incelendiğinde 1992’den 2014’e kurumsallaşma adına her ne kadar istenilen düzeyde olmasa da ilerleme sağlandığı görülmektedir. Zira ilk Zirvelerde eğitimle ilgili alınan kararlar, genellikle iş birliğine dair iyi niyet bildiren genel ifadelerden oluşurken son yıllarda alınan kararların çok daha somut, uygulanabilir ve sürdürülebilir hâle geldiği görülmektedir. Türk Akademisinin ve Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliğinin kurulmuş olması, Mevlana gibi değişim programları ya da ikili anlaşmalarla öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliğinin başlamış olması bunun en güzel göstergelerindendir.

3. Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliđi⁴:

Ülkeler için nitelikli insan gücünü yetiştiren kurumlar, birinci derecede üniversitelerdir. Akademik düzeyde kurulan ilişkiler zaman içinde siyasi, kültürel, ekonomik... bütün alanları kapsayabilecek niteliktedir. Dolayısıyla Türk Cumhuriyetleri arasında en fazla önem verilmesi gereken konuların başında hiç şüphesiz ortak bir yükseköğretim alanı oluşturmak gelmektedir.

⁴ Konuyla ilgili bilgiler Koneyi’in sayfasından alınmıştır. bk. http://www.turkkon.org/tr-TR/genel_bilgi/1/10; http://www.turkkon.org/Assets/dokuman/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf.

Türk Üniversiteler Birliği'ne giden yolda 23 Ağustos 2012 tarihinde Bişkek'te gerçekleştirilen Türk Konseyi İkinci Devlet Başkanları Zirvesi'nde ve 10 Ağustos 2012 tarihinde Çolpan-Ata'da yapılan Türk Keneşi Eğitim Bakanları toplantısında konuyla ilgili birtakım kararlar alınmış ve 28-29 Mart 2013 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Hazırlık toplantısında da Atatürk Üniversitesi oy birliği ile Türk Dünyası Üniversiteler Birliği Dönem Başkanlığı'na seçilmiştir.

Birliğin kurucu üyeleri; Azerbaycan'dan Azerbaycan Mimarlık ve İnşaat Üniversitesi, Azerbaycan Tıp Üniversitesi, Bakü Devlet Üniversitesi; Kazakistan'dan Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak Türk Üniversitesi, Al-Farabi Kazak Millî Üniversitesi, L. N. Gumilyev Avrasya Millî Üniversitesi, Nazarbayev Üniversitesi; Kırgızistan'dan Hüseyin Karasayev Bişkek Bilimler Üniversitesi, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi, Yusuf Balasagun Kırgız Millî Üniversitesi; Türkiye'den de Atatürk Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesidir.

İstanbul'daki toplantıda Atatürk Üniversitesinden Türk Keneşi üye ülkeleri arasında yükseköğretim alanında iş birliğini geliştirerek Türk Keneşi Yükseköğretim Alanı oluşturmak; Türk Üniversiteler Birliğinin yapısını, çalışma usullerini ve faaliyet alanını düzenlemek; üye üniversiteler arasında yapılacak iş birliğinin usul ve esaslarını belirlemek amacıyla "Türk Üniversiteler Birliği Yükseköğretim Alanı Oluşturma Yönergesi"nin hazırlanması istenmiştir.

Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Hazırlık Toplantısı'nda alınan kararlar çerçevesinde Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak, başkanlığını Prof. Dr. Sebahattin Tüzemen'in yaptığı Prof. Dr. Ö. İrfan Küfrelioğlu, Prof. Dr. Fahri Yavuz, Doç. Dr. Osman Mert ve Metin Saygılı'dan oluşan bir komisyon oluşturmuş ve "Türk Üniversiteler Birliği Yükseköğretim Alanı Oluşturma Yönergesi" söz konusu komisyon tarafından hazırlanmıştır. Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi Genel Sekreterliği ve üye üniversitelerin görüşleri de alınarak son şekli verilen yönerge, 29-30 Mayıs 2013 tarihlerinde Bişkek'te Yusuf Balasagun Kırgız Millî Üniversitesinde düzenlenen Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği İkinci Toplantısı'nda madde madde okunarak üye üniversitelerin temsilcilerinin oylarına sunulmuş ve yönerge oy birliği ile kabul edilmiştir.

Türkiye Türkçesi, Azeri Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi olmak üzere dört Türk lehçesinde ve İngilizce olarak hazırlanan Türk Keneşi Yükseköğretim Alanı Yönergesi'nde belirlenen hedefler aşağıdaki gibidir:

Ortak tarih, kültür ve dil mirasından hareketle Türk dilli halklar arasında dostluk ve iş birliğini geliştirmek ve eğitim seviyesini yükseltmek için üye ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında iş birliğinin sağlanması kapsamında aşağıda yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır:

- a) Ortak medeniyete yönelik derslerin çağdaş bilimsel düzeye uygun eğitim standartlarının uygulanması suretiyle tüm üye üniversitelerde verilmesi ve bu yolla ortak kimlik ve kültür bilincine sahip nesiller yetiştirilmesi;
- b) Yükseköğretim programlarının uluslararası akreditasyon standartlarına uygun hâle getirilmesi;
- c) Öğretim elemanı yetiştirme programlarının oluşturulması ve yürütülmesi;
- ç) Öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğinin teşvik edilmesi ve bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılması;
- d) Ortak kredi transfer sisteminin oluşturulması;
- e) Yükseköğretim programları arasında tanınırlık sağlanması ve üye üniversitelerin birbirlerinin diploma denkliğini tanımalarına yönelik uygun zeminin oluşturulması;
- f) Üniversitelerin belli alanlarda sahip oldukları öne çıkan üstünlüklerden yararlanılması;
- g) Uygulamaya yönelik ortak eğitim öğretim ve araştırma projelerinin ve programlarının yürütülmesi ve bu alanda yayınlar yapılması;
- h) Sosyal ve kültürel alanda iş birliği yapılması;
- ı) Türk Dünyası'na yönelik çalışmalar yürüten öğrencilere özel burs sağlanması;
- i) Türk Dünyası'ndaki akademik çalışmalar ve projeler hakkında elektronik ortamda bilgi paylaşımı sağlanması, bu çerçevede üniversitelerin yürüttükleri çalışmalara ilişkin internet sitesi adreslerinin Türk Keneşi internet sitesinden bağlantı verilmesini teminen Sekreteryaya iletilmesi;
- j) Birliğe üye üniversitelerin dış değerlendirme kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerine hizmet vermek üzere bağımsız bir "Türk Keneşi Kalite Güvencesi Kurulu"nun ihdası ve faaliyetlerinin desteklenmesi.

Yönerge'de; Birliğe üye ülkelerden öncelikle öğretim elemanı ve öğrenci değişimi programları, örgün öğretim, uzaktan eğitim veya açıköğretim yolu ile önlisans, lisans ve lisansüstü seviyelerde ortak diploma programları açma faaliyetlerini yürütürken, yürürlükte

bulunan mevzuatlarını, oluşturulacak Türk Keneşi Yükseköğretim Alanı kapsamındaki standartlarla uyumlu hâle getirmeleri istenilmektedir. Yönerge’de ayrıca Avrupa Birliği’ne üye ülkeler tarafından kullanılmakta olan Avrupa Yükseköğretim Alanı oluşturma araçlarının kullanılmasının ve yaygınlaştırılmasının teşvik edilmesine de yer verilmiştir.

3.1. Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Projesi Çerçevesinde Gerçekleştirilen Faaliyetler:

Nahçıvan Anlaşması’ndan günümüze kadar Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği projesi kapsamında şu faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

- Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Hazırlık Toplantısı 28-29 Mayıs 2013, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği İkinci Toplantısı, 29-30 Mayıs 2013, Yusuf Balasagun Kırgız Millî Üniversitesi, Bişkek.
- Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Mevlana Değişim Programı Çalıştayı, 7-8 Kasım 2013, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Bologna Süreci Çalıştayı, 10-11 Mart 2014, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği I. Genel Kurulu, 16-17 Ekim 2014, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

3.1.2. Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği I. Genel Kurulu:⁵

Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliğinin Birinci Genel Kurulu 16-17 Ekim 2014 tarihlerinde Birliğin dönem başkanlığını yürütmekte olan Atatürk Üniversitesinin ev sahipliğinde Erzurum’da gerçekleştirilmiştir.

Programın birinci bölümünde Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak, Türk Keneşi Genel Sekreteri Ramil Hasanov, Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şişman ve Erzurum Vali Yardımcısı Abdurrahman İçyer birer konuşma yapmışlardır.

⁵ Konuyla ilgili bilgiler Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği I. Genel Kurulu Toplantı Tutanağı’ndan alınmıştır.

Türk Üniversiteler Birliği I. Genel Kurulu Toplantısından bir görüntü

Türk Üniversiteler Birliği I. Genel Kurulu aile fotoğrafı

Toplantıya katılan Birlik üyesi Rektör ve Rektör temsilcileri, üye Ülke Devlet Başkanlarının Türk Keneşi Zirvelerindeki talimatları ile Türk Keneşi Eğitim Bakanları Toplantılarının kararları doğrultusunda, 22 Kasım 2013 tarihinde Eskişehir’de düzenlenen Türk Keneşi Eğitim Bakanları toplantısında YÖK Başkanı’nın da katılımıyla imzalanan “Türk

Üniversiteler Birliği ve Yükseköğretim Alanı Oluşturma Yönergesi”nin onaylandığı “Karar” çerçevesinde, 28-29 Mart 2013 tarihlerinde İstanbul’da, 29-30 Mayıs 2013 tarihlerinde Bişkek’te, 7-8 Kasım 2013 tarihlerinde Eskişehir’de ve 10-11 Mart 2014 tarihlerinde İzmir’de gerçekleştirilen Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Toplantılarının kararlarını teyit ederek toplantı tutanağında yer alan konularda mutabık kalmışlardır.

I. Genel Kurul Toplantısı’nda Birlik Üyesi Rektör ve Rektör Temsilcileri tarafından görüşülen ve üzerinde mutabık kalınan konulardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- Türk Üniversiteler Birliği kapsamında akademisyen ve öğrenci düzeyinde değişim programının başlatılmasını öngören “Orhun Süreci”nin uygulamaya geçirilmesine yönelik çalışmalar ivedilikle başlatılmalıdır.
- Bu kapsamda, YÖK Akademik Değişim Programları Koordinatörü Yrd. Doç. Dr. Erdem Özlük bir sunum yapmıştır. Dr. Özlük sunumunda Orhun Süreci’nin oluşturulması aşamasında finansal ve kurumsal meseleler; iletişim ve teknik konular; sürecin felsefi alt yapısı; söz konusu sürece yönelik ortak bir kredilendirme sistemi ihtiyacı, asgari kalite standartlarının belirlenmesi gerektiği, süreç kapsamında öğrenci ve akademisyen gönderecek üniversite ile kabul eden üniversitenin sorumluluklarının önceden saptanmasının lazım geldiği konularında bilgi vermiş ardından da konu üye üniversite temsilcileri tarafından tartışılmıştır.
- Orhun Süreci kapsamında izlenecek yöntemlerin ve uygulanacak kuralların Bologna Süreci ile Erasmus+, Mevlana gibi ilgili benzer programlar göz önünde tutularak biçimlendirilebileceğinin önemine işaret edilmiştir.
- Atatürk Üniversitesi Dış İlişkiler Koordinatörü Prof. Dr. Fahri Yavuz, Kalite Güvence Kuruluna örnek teşkil etmesi açısından “Yükseköğretim’de Kalite Güvence için Avrupa Kurumunun (European Association for Quality Assurance in Higher Education-ENQA) yapısı ve faaliyetleri” hakkında bir sunum gerçekleştirmiştir.
- Niğde Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Murat Alp, “Türkiye’de Kalite Güvence Sistemlerinin Dünü, Bugünü ve Yarını” başlıklı sunumunda bu konudaki uluslararası düzenlemeler ve Türkiye’deki uygulamalar hakkında bilgi aktarmıştır.
- Uluslararası bir örgüt hâline dönüşen Türk Akademisi ile Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin gereği vurgulanmıştır. Bu çerçevede, Birliğin bilimsel toplantılarının Akademi ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca ilerleyen aşamada, Türk Akademisi ile Birlik Üyesi Üniversiteler arasında ortak yükseköğretim ve doktora programlarının yürütülebileceği kaydedilmiştir. Bununla birlikte Türk Akademisinin Üye Ülkelerin

ortaokul ve lise müfredatında yer verilmek üzere ortak tarih ve edebiyat kitapları hazırlamakta olduğu hatırlatılarak yine Akademimin önderliğinde ve Üye Üniversiteler ile iş birliği içerisinde yükseköğretim müfredatı için benzer kitapların referans kaynağı olarak hazırlanabileceği belirtilmiştir.

- Yönerge'nin 6. maddesinin 11. ve 12. bentleri doğrultusunda, Öğrenci Keneşinin kurulması kapsamında Atatürk Üniversitesi tarafından hazırlanan ve Sekreteryaya tarafından gözden geçirildikten sonra Üye Üniversitelere incelemeleri için gönderilen Öğrenci Keneşi Yönergesi'ne yönelik müzakereler tamamlanmıştır. Söz konusu Yönerge'nin toplantıya iştirak eden Üye Üniversite temsilcileri tarafından imzalanmasına karar verilmiştir. İmzalı Yönerge, 27-28 Kasım 2014 tarihlerinde Bakü'de gerçekleştirilmesi planlanan Türk Keneşi Eğitim Bakanları Toplantısı'nda Bakanların onayına sunulacaktır. Öğrenci Keneşinde yer alacak temsilcilerin iki yıllığına seçilmesi yönünde mutabakata varılmıştır.

- Kuruluş aşamasını takiben, Keneş mensubu öğrencilerin Türk Dünyası'ndaki iş birliği sürecine aktif bir şekilde dâhil olabilmelerini teminen, Türk Keneşi çatısı altında yer alan kurumları ziyaret edebilecekleri kaydedilmiştir. Söz konusu ziyaretin formatı, yazışmalarla belirlenecektir. Türk Dünyası kurumlarında kariyer yapmayı planlayan Öğrenci Keneşi temsilcilerine, eğitimlerinin uygun olması hâlinde, önümüzdeki dönemde Türk Keneşi, Türk Akademisi, kuruluşu tamamlandıktan sonra Türk Kültür ve Miras Vakfı'nda ve Birlik üyesi üniversiteler de dâhil Keneşin ilişki içerisinde bulunduğu kurumlarda staj imkânlarının sunulabileceği karara bağlanmıştır. Staj kapsamında gönderen kurum ile kabul eden kurumun sorumlulukları karşılıklı imzalanacak bir şartname ile belirlenecektir. İlaveten, Öğrenci Keneşinin faaliyetleri kapsamında belirlenecek temalar doğrultusunda, Öğrenci Keneşi tarafından akademik toplantılar düzenlenebileceği hususunda mutabık kalınmıştır. Öğrenci Keneşi aracılığıyla "3 Ekim Türk Gününün" anlam ve önemine ilişkin kompozisyon yarışmaları tertip edilmesi gibi etkinliklerle Türk Dünyası gençleri arasında daha sıkı bağlar kurulacağı kaydedilmiştir. Ayrıca Genel Sekreter Ramil Hasanov, Birlik Üyesi Üniversitelerde yıllık olarak not ortalaması bakımında dereceye giren öğrencilere Türk Keneşi plaketleri dağıtılabileceğini dile getirmiştir. Türk Dünyası alanında başarı vadeden sınırlı sayıda lisans, yüksek lisans veya doktora tezinin araştırmaya yönelik alan çalışmasının ilerleyen aşamalarda Türk Keneşi tarafından desteklenebileceği toplantıda kaydedilmiştir.

- Azerbaycan Tıp Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İsmail İsaev'in teklifi üzerine, söz konusu üniversitenin ev sahipliğinde, yazışmalarla tarihi ve konusu

belirlenmek üzere önümüzdeki dönemde tıp alanında bir sempozyum gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Bahaddin Acat, anılan üniversitede Mayıs 2014'te gerçekleştirilmesi planlanan “Türk Dünyası'nda Çocuk Oyunları ve Oyuncaklar Sempozyumu” hakkında bilgi aktarmış ve bu konuda Birlik Üniversiteleri tarafından destek sağlanmasından memnuniyet duyulacağını belirtmiştir. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sabahattin Balcı, Aralık 2014'te bahse konu Üniversitenin ev sahipliğinde düzenlenecek “Göçebe Oyunları Sempozyumu” hususunda bilgi vermiş ve bu konuda Birlik Üyesi Üniversitelerden destek talep etmiştir. El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Darkhan Akhmed-Zaki, önümüzdeki dönemde Türkoloji alanında bir sempozyuma üniversitesinin ev sahipliği yapabileceğini duyurmuştur. Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Asylbek Aidaraliev, ilerleyen aşamada, konusu üzerinde mutabık kalınacak bir etkinlik gerçekleştirmek üzere Üye Üniversiteleri Issık Göl'e davet etmiştir.

- Atatürk Üniversitesi Orta Doğu ve Orta Asya-Kafkaslar Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Doç. Dr. Osman Mert, Merkezleri bünyesinde “Türk Dünyası Vatandaşlığı Ders Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi” adlı bir projenin yürütüldüğünden bahsetmiş ve söz konusu projenin Üye Üniversiteleri kapsayacak şekilde uygulanması için destek talep etmiştir. Azerbaycan Mimarlık ve İnşaat Üniversitesi Eğitim Ofisi Başkanı Doç. Dr. Sabir Memmedov, Mart 2014'te Ege Üniversitesinin ev sahipliğinde İzmir'de gerçekleştirilen Bologna Süreci Çalıştayı'nın Üniversitelerinin bu alandaki çalışmalarına ışık tuttuğunu belirterek, Sekreteryaya katkıları için teşekkürlerini sunmuştur. Azerbaycan'ın Ankara Büyükelçiliği Eğitim Ateşesi Doç. Dr. Necibe Nesibova, Birliğin müteakip çalışmalarına yönelik destek vermeye devam edileceğini dile getirmiştir.

- Genel Sekreter Ramil Hasanov, Birliğin İstanbul'da gerçekleştirilen Birinci Toplantısı'nda Üye Ülkelerin Üniversiteleri arasında spor müsabakaları düzenlenmesi yönünde bir görüşün ortaya çıktığını; konunun akabinde Gebele Devlet Başkanları Zirvesi Bildirisi'ne de somut bir talimat olarak yansıdığını, Türkiye'nin söz konusu faaliyete Konya'da ev sahipliği yapabileceğini Sekreteryaya bildirdiğini, Bodrum Zirvesi'nde ise “UNIVERSIAD” adlı oyunların 2015 yılında düzenlenmesinin kararlaştırıldığını hatırlatmıştır. Genel Sekreter Hasanov, geleneksel ve modern dalların yer alacağı söz konusu oyunların 2015 yılında düzenlenebilmesini teminen çalışmaların kısa bir süre içerisinde başlatılacağı

ve Üye Üniversitelerin bu konuda gerekli kolaylığı göstermelerinden memnuniyet duyulacağını belirtmiştir.

Birlik Üyesi Rektör ve Rektör Temsilcileri ile Genel Sekreter Hasanov, Türk Üniversiteler Birliğinin dönem başkanlığını yürütmekte olan Atatürk Üniversitesinin Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Takkaç, Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Temas Kişisi Doç. Dr. Osman Mert ve Öğrenci İşleri Daire Başkanı Metin Saygılı'ya Genel Kurul'a yaptıkları ev sahipliği ve gösterdikleri konukseverlik için teşekkür etmişlerdir.

Ayrıca, Birlik Üyesi Rektör ve Rektör Temsilcileri Türk Keneşi Birinci Genel Sekreteri Büyükelçi Halil Akıncı'ya yükseköğretim alanında iş birliğinin başlatılmasına ilişkin katkılarında ötürü teşekkürlerini sunmuş, Genel Sekreter Ramil Hasanov'a yeni görevinde başarılar dilemişlerdir.

Toplantıda alınan tavsiye niteliğindeki kararlar, müteakip Türk Keneşi Eğitim Bakanlıkları Kıdemli Memurlar Toplantısı ve sonrasında gerçekleştirilecek Türk Keneşi Eğitim Bakanları Toplantısı'na sunulacaktır.

Sonuç:

1992'den 2014'e kadar gerçekleştirilen Devlet Başkanları Zirvelerinde ekonomi, dış politika ve güvenlik, toplumsal ve insani ilişkiler, kültür gibi konuların yanında eğitimle ilgili de birtakım kararlar alınmıştır. Eğitimle ilgili şu ana kadar alınan kararlar değerlendirildiğinde ilk zirvelerde alınan kararların sadece iş birliğini teşvik edici, iyi niyet bildiren genel anlamlı tavsiye niteliğinde olduğu, son yıllarda alınan kararların ise daha somut, uygulanabilir ve sürdürülebilir kararlar hâline geldiği, bir kısmının da hayata geçirildiği görölmektedir.

Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği çatısı altında gerçekleştirilen akademik faaliyetlerden de anlaşılacağı üzere Türk Üniversiteler Birliğinin kurulmasından bu yana toplantılarda alınan kararların önemli bir kısmı gerçekleştirilmiş; bir kısmıyla ilgili çalışmalar da Türk Keneşi Genel Sekreterliği ve dönem başkanı Atatürk Üniversitesinin iş birliği ve koordinasyonu çerçevesinde yürütölmektedir.⁶

⁶ Türk Üniversiteler Birliğinin kurulmasından günümüze kadar bu süreçte çok ciddi düzeyde katkısı olan Büyükelçi Halil Akıncı ve Türk Üniversiteler Birliği Dönem Başkanlığını yürüten Atatürk Üniversitesinin Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak başta olmak üzere Genel Sekreter Ramil Hasanov'a, Pelin Musabay Baki'ye, Zamin Aliyev'e, Assan Mazhitov'a, Nurlan Suerkulov'a; üye üniversitelerin rektörlerine ve Türk Üniversiteler Birliğinden sorumlu Rektör Yardımcılarına, Atatürk Üniversitesinden Prof. Dr. Mehmet Takkaç'a, Prof. Dr. Ö. İrfan Küfrevioğlu'na, Prof. Dr. Fahri Yavuz'a, ve Metin Saygılı'ya; I. Genel Kurul Organizasyonu sırasındaki katkılarında dolayı Hocam Prof. Dr.

Türk Üniversiteler Birliğinin Türk boy ve topluluklarına ve insanlığa hayırlı olmasını dilerim.

Kaynaklar

Akalın, Ş. H. (2009). Geleceğe atılan imza: Türk dili konuşan ülkeler işbirliği konseyi anlaşması. *Türk Dili*, XCVII(696), 675-679.

Alyılmaz, C. (2000). Atatürk, milliyetçilik ve Türk dünyası. *Türk Yurdu*, 20(152), 12-16.

Alyılmaz, C. (2011). Bağımsızlıklarının yirminci yılında Türk cumhuriyetleri üzerine. *İpek Yolu Medeniyetleri*, 9-13.

Alyılmaz, C. (2012). Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nin bölge ülkeleri açısından önemi. *Düşünce Dünyasında Türkiz*, 3(14), 55-63.

Dikkaya, M. Türk dili konuşan ülkeler işbirliği konseyi: yolun neresindeyiz?, <http://www.usak.org.tr/makale.asp?id=1156> (Erişim Tarihi: 20.11.2014).

Musabay Baki, P. (2014). Avrasya'da bölgesel işbirliği sürecinden işbirliği mekanizmasına: Türk Konseyi. *Bilge Strateji*, 6(11), 133-162.

Nahçıvan Anlaşması, http://www.turkkon.org/tr-TR/genel_bilgi/1/10; http://www.turkkon.org/Assets/dokuman/Nahcivan_AnlasmasiTurkce_20140417_193951.pdf (Erişim tarihi: 20.11.2014).

Terzioğlu, S. S. (2013). Uluslararası hukuk açısından Türk dili konuşan ülkeler işbirliği konseyi. *Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi*, 9(36), 45-72.

Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği I. genel kurulu toplantı tutanağı.

http://www.turkkon.org/tr-TR/isbirligi_alanlari/3/33 (Erişim Tarihi: 20.11.2014).